

Тема **Творення прикметників**

Увага! Письмові завдання виконувати в робочому зошиті, фотографувати й надсилати за електронною адресою:

trofalexa@gmail.com

I. Актуалізація опорних знань

Згадайте!

СПОСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ		
Назва способу словотворення	Як утворено слова	Приклади
Префіксальний	За допомогою префіксів	<u>При</u> нести ← нести
Суфіксальний	За допомогою суфіксів	Зимовий ← зима
Префіксально-суфіксальний	За допомогою префіксів та суфіксів одночасно	<u>При</u> пíчoк ← піч
Безафіксний	Відкиданням кінцевих значущих частин	Переклад ← перекладати
Складання основ або слів	Поєднанням двох або більше основ слів чи їхніх частин	<u>Сніг</u> <u>опа</u> д ← сніг, падати

II. Робота над новим матеріалом

- Опрацюйте параграф 45, стор 144-146.
- Перегляньте [відео](#)
- Визначте, яким способом утворюються прикметники

СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

СУФІКСАЛЬНИЙ
ЛІС -**ОВ**-ий

ПРЕФІКСАЛЬНИЙ
БЕЗ-крилий
ро^з-логий

ПРЕФІКСАЛЬНО-СУФІКСАЛЬНИЙ
БЕЗ-турбот-**Н**-ий
при-мор-**ськ**-ий

ОСНОВОСКЛАДАННЯ
ДОВГО-тривалий
ВОСЬМИ-річний

Способи творення прикметників

- **Префіксальним способом прикметники утворюються від:**
 - а) прикметників: сильний — пресильний; високий — невисокий;
 - б) іменників (із прийменником без): без меж — безмежний; без крил — безкрилий.
- **Суфіксальним способом прикметники утворюються від:**
 - а) іменників: сон — сонний; книга — книжний, книжковий;
 - б) прикметників: білий — біленький, білесенький, білісенький, білуватий; тісний — тіснуватий;
 - в) дієслів: гнути — гнучкий; брати — беручий; пекти — пекучий;
 - г) прислівників: тут — тутешній; вчора — вчорашній.
- **Префіксально-суфіксальним способом прикметники утворюються від іменників:** без талану — безталанний; при школі — пришкільний.
- **Основоскладанням утворюються прикметники від:**
 - а) двох прикметників: кислий і солодкий — кисло-солодкий; світлий і синій — світло-синій;
 - б) сполучення іменника і прикметника або числівника: довгі ноги — довгоногий; сільське господарство — сільськогосподарський.
- **Складносуфіксальним способом (складанням основ з додаванням суфікса) утворюються прикметники від словосполучень:** п'ятнадцять років — п'ятнадцятирічний, десять поверхів — десятиповерховий, лівий бік — лівобічний.

Прикметники можуть переходити в іменники

При цьому вони втрачають власні ознаки і **набувають значення назв осіб**. У реченні виконують **роль підмета або додатка**.

Наприклад: 1. Вони стояли мовчазні, вдивляючись у далеке **минуле** своє і своїх батьків, і линули думкою у **майбутнє** (О.Довженко). Слова **минуле** і **майбутнє** виступають у реченні додатками і відповідають на питання **у що?** Слово **минуле** має при собі означення **далеке**.

Деякі прикметники постійно виступають у ролі іменників: **пальне, набережна, днювальний**. До них належать і географічні назви: **Рівне, Лозова, Коцюбинське, Вишневе**.

III. Закріплення матеріалу

Згадайте!

Зміни приголосних при творенні слів

• **г, з, ж + -ськ-(ий) → -зьк-(ий)**

Буг — бугзький

Париж — паризький

• **к, ц, ч + -ськ-(ий) →**

юнак — юнацький

молодець — молодецький

-цьк-(ий)

• **х, с, ш + -ськ-(ий) →**

чех — чеський

Одеса — одеський

Сиваш — сиваський

-ськ-(ий)

1.Виконайте вправу 374, стор 145 (письмово)

2.Усно утворіть прикметники певним способом

Від поданих слів утворити прикметники префіксальним способом. Виділити твірні основи та префікси.

/Пре/мудрий, /пре/широкий, /при/міський, /при/дніпровський, /без/водний, /без/вітряний,
/не/надійний, /ви/значний, /між/народний, /анти/гуманний,/не/справжній.

Від поданих слів утворити прикметники суфіксальним способом. Виділити твірні основи та суфікси.

Україна, Львів, Харків, вчитель, ліс, поле, село, місто, Десна, наука, школа, клас, батько, дід, сестра, Київ.

Від поданих словосполучень та пар слів способом складання утворіть прикметники.

Два кольори, три поверхи, чотири яруси, багато слів, хліб і булка, ремонт вагонів, український та англійський, світлий синій, яскравий червоний, білий сніг, сніг білий.

ІV.Учбове завдання

Параграф 45 вправа 377

Виконайте завдання (надсилаємо)

Крайдата 16.02.23.